

P6_TA-PROV(2006)0430

EU:n ja Etelä-Afrikan strateginen kumppanuus

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma EU:n ja Etelä-Afrikan strategisesta kumppanuudesta (2006/2234(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 28. kesäkuuta 2006 annetun komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille nimeltä ”Kohti EU:n ja Etelä-Afrikan strategista kumppanuutta” (KOM(2006)0347),
- ottaa huomioon 28. kesäkuuta 2006 annetun komission tiedonannon neuvostolle ja neuvostossa kokoontuvien jäsenvaltioiden hallitusten edustajille ohjeiden antamiseksi komissiolle Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Afrikan tasavallan välisen kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen tarkistusta varten (KOM(2006)0348),
- ottaa huomioon Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Etelä-Afrikan välisen kauppaa, kehitystä ja yhteistyötä koskevan sopimuksen (TDCA)¹, joka allekirjoitettiin lokakuussa 1999 ja jota on sovellettu väliaikaisesti ja osittain tammikuusta 2000 lähtien ja joka tuli täysimääräisesti voimaan 1. toukokuuta 2004,
- ottaa huomioon Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden ryhmän jäsenten sekä Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden välisen Cotonoussa 23. kesäkuuta 2000 allekirjoitetun kumppanuussopimuksen (Cotonoun sopimus)²,
- ottaa huomioon YK:n vuosituhatkampanjan (Millennium Project) vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamista koskevan raportin ”Investing in Development: A Practical Plan to Achieve the Millennium Development Goals”,
- ottaa huomioon neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien, Euroopan parlamentin ja komission Euroopan unionin kehityspolitiikkaa koskevan yhteisen julkilausuman ”Eurooppalainen konsensus”³,
- ottaa huomioon 17. marraskuuta 2005 antamansa päätöslauselman Afrikan kehitysstrategiasta⁴ ja 6. heinäkuuta 2006 antamansa päätöslauselman EU:n ja Karibian alueen kumppanuudesta kasvun, vakauden ja kehityksen edistämiseksi⁵,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon kehitysyhteistyövaliokunnan mietinnön (A6-0310/2006),

¹ EYVL L 311, 4.12.1999, s. 3.

² EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3, sopimus sellaisena kuin se on muutettuna kumppanuussopimuksen muuttamisesta tehdyllä sopimuksella (EUVL L 209, 11.8.2005, s. 27).

³ EUVL C 46, 24.2.2006, s. 1.

⁴ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2005)0445.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2006)0304.

- A. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikka on Saharan eteläpuolisen Afrikan merkittävin poliittinen voima, joka toimii erityisesti Afrikan unionin ja Afrikan uuden kehityskumppanuuden (NEPAD) puitteissa Afrikan tasolla sekä Eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) puitteissa alueellisella tasolla, ja että se on merkittävä toimija kansainvälisellä tasolla, mukaan luettuna Maailman kauppajärjestön (WTO) monenväliset kauppaneuvottelut, sekä yhä tärkeämmäksi muodostuva osallistuja Afrikan rauhanturva- ja konfliktinratkaisutehtävissä,
- B. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikka on ehdottomasti vahvin talous Saharan eteläpuolisessa Afrikassa sekä AKT-maiden ryhmässä, ja ottaa huomioon, että Cancúnissa pidetyn viidennen WTO-ministerikokouksen jälkeen se on toiminut johtavassa asemassa G-20-ryhmässä Afrikan kehittyvien maiden edustajana ja on pyrkinyt lisäämään näiden maiden painoarvoa neuvotteluissa kysymyksistä, jotka ovat niiden kansantalouksien kannalta tärkeitä,
- C. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikka on toiminut jäsenenä WTO:n Cairnsin ryhmässä, joka pyrkii suojelemaan maataloustuotteita vievien kansantalouksien etuja,
- D. ottaa huomioon, että rotusortokaudesta johtuen valkoisen väestön enemmistö elää oloissa, jotka vastaavat Länsi-Euroopan elintasoja, kun taas mustan väestön enemmistö elää oloissa, jotka vastaavat vähiten kehittyneiden maiden elinolosuhteita, ja että lähes puolet väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella,
- E. ottaa huomioon, että mustan väestönosan taloudellisten mahdollisuuksien kohentamiseen tähtäävä Etelä-Afrikan hallituksen strategia (Black Economic Empowerment, BEE) hyväksyttiin vuonna 2004 ja että sen tavoitteena on korjata rotusortokauden epätasa-arvoa lisäämällä heikommassa asemassa olevan väestönosan taloudellista osallistumista,
- F. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikan työttömyysaste on erittäin korkea, sillä virallinen työttömyysaste on yli 30 prosenttia, mutta epävirallisten arvioiden mukaan aste olisi lähes 40 prosenttia,
- G. ottaa huomioon, että työttömyysaste heijastelee jatkuvaa rotusyrjintää, koska työttömyyden piiriin kuuluu 50 prosenttia mustasta väestöstä, 27 prosenttia värillisestä väestöstä, 17 prosenttia aasialaisperäisestä väestöstä ja ainoastaan 6 prosenttia valkoisesta väestöstä;
- H. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikan maahanmuuttotilanne on hyvin erikoinen, koska se on toisaalta vuosikymmeniä vetänyt puoleensa sekä laillista (esim. kulta- ja timanttikaivokset) että laitonta (parempi elintaso) maahanmuuttoa koko eteläisen Afrikan alueelta, ja toisaalta se on maa, joka kärsii suuresti "aivovuodosta" erityisesti lääketieteellisellä alalla;
- I. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikan hallitus on asettanut makrotalouspolitiikkaa koskevat tavoitteensa ASGISA-aloitteessa (Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa) ja että hallituksen tavoitteena on kohottaa talouskasvua kuuteen prosenttiin ja puolittaa työttömyys ja köyhyys vuoteen 2014 mennessä,

- J. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikassa on eniten HIV-tartunnan saaneita ihmisiä koko maailmassa ja että 320 000 ihmistä kuoli aidsiin vuonna 2005 ja että aids-pandemia on inhimillinen tragedia, joka on erityisen haitallinen orvoiksi jääville lapsille, jotka joutuvat väärinkäytösten uhreiksi, ja joka vaikuttaa myös Etelä-Afrikan talouteen,
- K. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikka edistää koko Saharan eteläpuolisen Afrikan taloutta ja että Etelä-Afrikan taloudellinen kehitys voi vaikuttaa köyhyyden vähentämiseen ja vuosituhaten kehitystavoitteiden saavuttamiseen alueellisella tasolla,
- L. ottaa huomioon, että suuri rikollisuuden määrä haittaa taloudellista kehitystä ja matkailualaa sekä käännättää suorat ulkomaiset investoinnit toisaalle;
- M. ottaa huomioon, että EU on Etelä-Afrikan tärkein kauppakumppani, vaikka Etelä-Afrikan kanssa käytävä kauppa on EU:lle vain melko tärkeää,
- N. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikalla on Cotonoun sopimuksessa erityisasema; se ei ole oikeutettu sellaisiin kauppajärjestelyihin, jotka perustuvat yksipuoliseen etuuskohteluun, eikä Euroopan kehitysrahastosta saatavaan rahoitukseen, mutta joka osallistuu poliittiseen yhteistyöhön ja AKT:n ja EU:n yhteistyöelimiin,
- O. ottaa huomioon, että EU on ehdottomasti Etelä-Afrikan tärkein avunantaja, sillä se antaa noin 70 % kaikista avunantajien avustusvaroista, jotka muodostavat yhdessä 1,3 % kansallisesta talousarviosta,
- P. ottaa huomioon, että talous- ja kauppasuhteet sekä poliittinen, yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhteistyö sekä ympäristöä, terveyttä ja muita aloja koskeva yhteistyö kuuluvat TDCA-sopimukseen, jolla pyritään luomaan aikataulultaan epäsymmetrinen ja herkkiä aloja suojeleva vapaakauppa-alue,
- Q. ottaa huomioon, että komissio on ehdottanut uutta EU:n ja Etelä-Afrikan välistä strategista kumppanuutta, jonka pääasiallisena tavoitteena on luoda yhtenäiset, johdonmukaiset ja selkeät puitteet kaikelle yhteistyölle, siirtyä poliittisesta vuoropuhelusta strategiseen poliittiseen yhteistyöhön ja tehostaa nykyistä yhteistyötä tarkistetulla TDCA-sopimuksella,
- R. ottaa huomioon, että TDCA-sopimuksen myötä EU on saanut tasoitettua epätasapainoa Etelä-Afrikan kanssa käydyssä kaupassa ja että sopimuksen seuraukset ovat tariffien mukauttamisen osalta raskaammat Etelä-Afrikalle kuin EU:lle, minkä takia EU hyötyy nykyisestä TDCA-sopimuksesta enemmän kuin Etelä-Afrikka,
- S. ottaa huomioon, että EU:n maataloustuotteet ja huipputekniikan tuotteet ovat siirtymässä Etelä-Afrikan markkinoille, mikä vaikuttaa kielteisesti maatalousalaan ja Etelä-Afrikan strategisen lisäarvon tuotannon kehitykseen, esimerkiksi lääkkeiden, koneiden ja ajoneuvojen tuotannon kehitykseen,
- T. ottaa huomioon, että Etelä-Afrikka on jo GATS-sopimuksen puitteissa antanut kattavia palvelualaa koskevia sitoumuksia ja että sillä on vakavia vaikeuksia palvelujen saatavuuden ja yleispalvelujen riittävän tason saavuttamisessa,

- U. ottaa huomioon, että komissio aikoo tarkistaa TDCA-sopimusta erityisesti lisäämällä siihen uusia kaupan vapauttamista koskevia määräyksiä ja palveluja, investointeja, hallituksen hankintoja, teollis- ja tekijänoikeuksia, kilpailua, standardointia, tuonti- ja vientitulleja sekä alkuperäsääntöjä koskevia tiukkoja sitoumuksia,
- V. ottaa huomioon, että investointien ja julkisten hankintojen sisällyttäminen järjestelyyn saattaa aiheuttaa ongelmia Etelä-Afrikalle ja muille eteläisen Afrikan tulliliiton (SACU) maille,
- W. ottaa huomioon, että komissio myös ehdottaa TDCA-sopimuksen tarkistamista niin, että se vastaisi paremmin tarkistettua Cotonoun sopimusta joukkotuhouksien leviämisen, terrorismin torjunnan, rankaisemattomuuden torjunnan ja palkkasostilastoiminnan estämisen osalta,
- X. ottaa huomioon, että komissio aikoo esittää EU:n ja Etelä-Afrikan yhteiselle yhteistyöneuvostolle 14. marraskuuta 2006 luonnoksen strategisen kumppanuuden täytäntöönpanoa koskevasta EU:n ja Etelä-Afrikan toimintasuunnitelmasta,
1. on tyytyväinen komission toimintamalliin, jossa toteutetaan toimia EU:n ja Etelä-Afrikan strategisen kumppanuuden toteuttamiseksi ja ehdotetaan johdonmukaisia pitkän aikavälin yhteistyöpuitteita;
 2. korostaa, että strategisen kumppanuuden olisi tarjottava yhtenäiset puitteet sille, että nykyiset yhteistyövälineet voisivat toimia tehokkaammin Etelä-Afrikan väestön ja talouden hyväksi;
 3. korostaa, että strategisen kumppanuuden olisi täydennettävä EU-Afrikka-strategiaa ja että siihen olisi sisällytettävä jo tehty työ, joka liittyy kehitysyhteistyövälineeseen, taloudellista kumppanuutta koskeviin sopimuksiin (EPA) ja muihin käynnissä oleviin neuvotteluihin;
 4. korostaa, että köyhyyden vähentämisen pitäisi olla toimintasuunnitelman ensisijaisena tavoitteena Cotonoun sopimuksen mukaisesti ja vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi, ja ottaa huomioon strategisen kumppanuuden vaikutuksen alueen valtioihin ja talouskumppanuussopimuksista käytäviin neuvotteluihin;
 5. korostaa, että Etelä-Afrikan hallituksen on edelleen pidettävä poliittisena painopisteenä HIV/aids-kriisin ratkaisemista tavalla, jossa otetaan tasapainoisesti huomioon ehkäisy (erityisesti sukupuoli- ja lisääntymisterveydenhuolto), hoito ja parantaminen; pitää tervetulleena hallituksen myönteistä päätöstä antiretroviraalisten lääkkeiden jakelua koskevasta ohjelmasta, mutta vaatii sen täytäntöönpanon pikaista tehostamista;
 6. pitää tervetulleena uutta lähestymistapaa, jonka mukaisesti poliittisesta vuoropuhelusta siirrytään strategiseen poliittiseen yhteistyöhön, jossa Etelä-Afrikkaa pidetään "ankkurimaana", joka pystyy pyrkimään yhteisiin tavoitteisiin alueellisissa, afrikkalaisissa ja maailmanlaajuisissa kysymyksissä, kun otetaan huomioon, että Etelä-Afrikalla on tärkeä rooli Saharan eteläpuoleisen Afrikan maiden edustajana WTO:n ja Yhdistyneiden kansakuntien kaltaisilla kansainvälisillä foorumeilla;

7. kehottaa Etelä-Afrikkaa selkeyttämään SADC:n, SACUn ja TDCA-sopimuksen keskinäistä suhdetta, jotta voidaan kehittää järjestyneempi alueellisen kehityksen politiikka; kehottaa komissiota selkeyttämään EU:n politiikkaa suhteessa SADC:hen, SACUun ja TDCA-sopimukseen siten, että otetaan huomioon EPA-neuvottelujen tulokset;
8. ehdottaa, että EU:n ja Etelä-Afrikan poliittista vuoropuhelua olisi kehitettävä edelleen järjestämällä säännöllisiä parlamentaaristen valtuuskuntien vierailuja (jotka ovat olennaisen tärkeitä, jos on määrä saavuttaa parempi keskinäinen yhteisymmärrys yhteisesti kiinnostavista kysymyksistä sekä kummankin osapuolen demokraattisista järjestelmistä ja vastuualueista);
9. korostaa, että Etelä-Afrikalla on jo nyt erityinen poliittinen rooli koko mantereella (esim. Sudan, Kongo, Liberia); katsoo, että Euroopan unionin on tunnustettava tämä asema ja tuettava sitä; pitää tässä yhteydessä tärkeänä, että Afrikan unioni – jonka perustajiin ja aktiivisiin jäseniin Etelä-Afrikka kuuluu – voi toimia Afrikan mantereen mahdollisena edustajana globalisoituneessa maailmassa, ja toivoo, että Afrikan unionia kehitetään edelleen;
10. kehottaa tässä yhteydessä Etelä-Afrikkaa käyttämään tätä poliittista vaikutusvaltaa, jotta naapurimaa Zimbabwen kriisissä saavutetaan rauhanomainen ratkaisu;
11. pyytää komissiota ottamaan huomioon sen, että Etelä-Afrikka on kansainvälisten kokoonpanojen puitteissa luonut tärkeitä poliittiset suhteet ja kauppasuhteet Aasian ja Latinalaisen Amerikan valtioihin sekä teollisuusvaltioihin;
12. korostaa, että toimintasuunnitelmassa olisi otettava huomioon EU:n ja Etelä-Afrikan välillä erityisesti kaupan alalla olevat taloudelliset erot, koska kehittyvien maiden osalta WTO on itse tunnustanut kannattavansa erityistä ja eriytettyä kohtelua, joka mahdollistaa eräitä tulleja ja muita kauppaan liittyviä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen näiden kehittyvien kansantalouksien suojelun jatkamiseksi;
13. korostaa, että toimintasuunnitelmassa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että on luotava kannustimia ulkomaisille investoinneille laatimalla yhteistyössä Etelä-Afrikan viranomaisten kanssa innovatiivinen strategia, jolla pyritään poistamaan investointien keskeiset esteet, kuten aidsin sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset, rikosten suuri määrä sekä valtion osallistuminen työllisyyspolitiikkaan ja omistukseen;
14. pyytää, että komissio ei vaatisi sisällyttämään tarkistettuun TDCA-sopimukseen sellaisia asioita, jotka vaikeuttaisivat Etelä-Afrikan taloudellista kehitystä tai köyhyyden vähentämistä, ja että se ei puuttuisi Etelä-Afrikan päätöksiin, jotka koskevat yksityisen sektorin osallistumista peruspalvelujen tarjoamiseen, ja että se ottaisi opikseen epäonnistuneista SACU-maiden ja Yhdysvaltain välisistä vapaakauppaa koskevista neuvotteluista, joissa Yhdysvallat yritti asettaa SACU:lle ehtoja, joita oli mahdoton hyväksyä;
15. ehdottaa, että EU:n talousarviosta annettaisiin määrärahoja kaupan vaikean yhdentymiskehityksen helpottamiseksi eteläisen Afrikan alueella;

16. suosittelee, että toimintasuunnitelmaan ja EU:n talousarvioon sisällytetään tuki Etelä-Afrikan energian saannin turvaamista koskevalle terveelle strategialle, jossa otetaan huomioon ilmastonmuutos sekä sen sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset köyhään väestöön Etelä-Afrikassa ja alueellisesti ja jossa keskitytään muun muassa sellaisten uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen, joita ovat erityisesti pienet vesivoimalat, tuulivoima ja biomassat;
17. korostaa, että toimintasuunnitelmassa olisi noudatettava osallistavaa ja kaikki eturyhmät huomioon ottavaa lähestymistapaa ja keskityttävä Etelä-Afrikan painopisteisiin, mukaan luettuna HIV:n leviämisen torjumiseen tähtäävät toimenpiteet sekä hallituksen toimenpiteet talouden elvyttämiseksi ja taloudellisen epätasa-arvon torjumiseksi, sekä kehitettävä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja varmistettava, että taloudelliset edut leviävät laajemmalle kuin nousevaan taloudelliseen eliittiin ASGISA- ja BEE-strategian mukaisesti;
18. suosittelee, että etusijalle asetetaan sellaiset Etelä-Afrikan esittämät teknistä tukea koskevat pyynnöt, joissa keskitytään maan kehittämistavoitteiden saavuttamiseen ja jotka osaltaan vaikuttavat alueen sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen, jotta muita afrikkalaisia johtajia voidaan kannustaa kantamaan vastuunsa suhteessa siihen, että olisi laadittava ja pantava täytäntöön kestävä taloudellisen kehityksen malli koko maanosaa varten;
19. ehdottaa lisäksi, että opetuksen ja koulutuksen alalle luodaan yhteistyötä, johon sisällytetään opiskelijoiden ja opettajien vaihtotoiminta sekä Erasmus Mundus -ohjelmaan luotava Etelä-Afrikka-ikkuna;
20. panee merkille, että Etelä-Afrikka on hyötynyt huomattavasti Euroopan investointipankin myöntämistä lainoista, ja kehottaa säilyttämään vähintään vastaavan tukitason vuosina 2007–2013 siten, että huomioon otetaan mikroyritysten ja pk-yritysten tarpeet;
21. vaatii, että kehitysapua myönnetään paikallisesti ja että ulkoisten asiantuntijoiden palkkaamiseen ja tavaroiden maahantuontiin turvaudutaan ainoastaan silloin, kun vastaavaa ammattitaitoa ei ole käytettävissä tai vastaavia tavaroita saatavilla alueella;
22. korostaa, että Etelä-Afrikalla voisi olla maahanmuuttopolitiikan alalla edelläkävijän rooli eteläisen Afrikan alueella ja koko Afrikan mantereella, koska sillä on tältä alalta ainutlaatuisia kokemuksia; korostaa siksi, että Etelä-Afrikan on kiireellisesti vahvistettava pyrkimyksiään kohti johdonmukaisen ja tehokkaan maahanmuuttopolitiikan kehittämistä; kehottaa neuvostoa ja komissiota tukemaan näitä pyrkimyksiä vaihtamalla kokemuksia sekä keskittymällä tähän Etelä-Afrikan erityisrooliin maahanmuuttoa koskevissa ohjelmissa (kuten AENEAS ja sen seuraaja);
23. kehottaa komissiota käymään jatkuvaa vuoropuhelua Etelä-Afrikan hallituksen kanssa ja ottamaan Euroopan parlamentin, paikallisviranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan mukaan keskusteluun strategisesta kumppanuudesta sekä toimintasuunnitelmasta ja sen myöhemmästä täytäntöönpanosta;

24. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä EU:n jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille sekä Etelä-Afrikan tasavallan hallitukselle ja kansalliskokoukselle.